

TÖÖLÖN YHTEISKOULUN AIKUISLUKION OHJAUSSUUNNITELMA

LUVA ja LUKIO

Tässä ohjaussuunnitelmassa kuvataan tiivistetysti LUVA ja lukiokoulutuksen ohjaustoiminnan tavoitteet, ohjaustoiminnan osa-alueet ja -työnjako. Jokainen vastaa oman ammattitaitonsa ja tehtäviensä puitteissa ohjauksesta ja neuvonnasta opiskelijan oppimispolun eri vaiheissa.

Lukion ohjaustarpeiden lisääntyminen, monimuotoistuminen ja monikulttuuriset kysymykset edellyttävät jaettua ohjausvastuuta ja moniammatillista yhteistyötä opiskelijan hyvinvoinnin ja opintojen etenemisen tukemiseksi. Ohjaustoiminnan keskeisenä lähtökohtana on tunnistaa opiskelijan tarpeet, ennakoida niitä ja tarjota ohjaus- ja neuvontapalveluja läpi opintojen. Ohjauksella tuetaan opiskelijan aktiivista roolia oppimisessa, oman oppimisprosessin suuntaajana ja arvioijana. Ohjauksen keinoin edistetään opiskelijoiden osallisuutta sekä yhteiskunnallista tasa-arvoa tukemalla opiskelijaa tekemään omaa jatkokoulutusta, elämänuraa ja työllistymistä koskevia valintoja ja ratkaisuja.

Opiskelija voi saada erilaisia ohjaukseen liittyviä palveluja kaikilta henkilökuntaan kuuluvilta tässä suunnitelmassa esitellyn mukaisesti. Rehtorilla ja opinto-ohjaajilla on kuitenkin päävastuu opinto-ohjauksen suunnittelusta, toteutuksesta ja koordinoinnista.

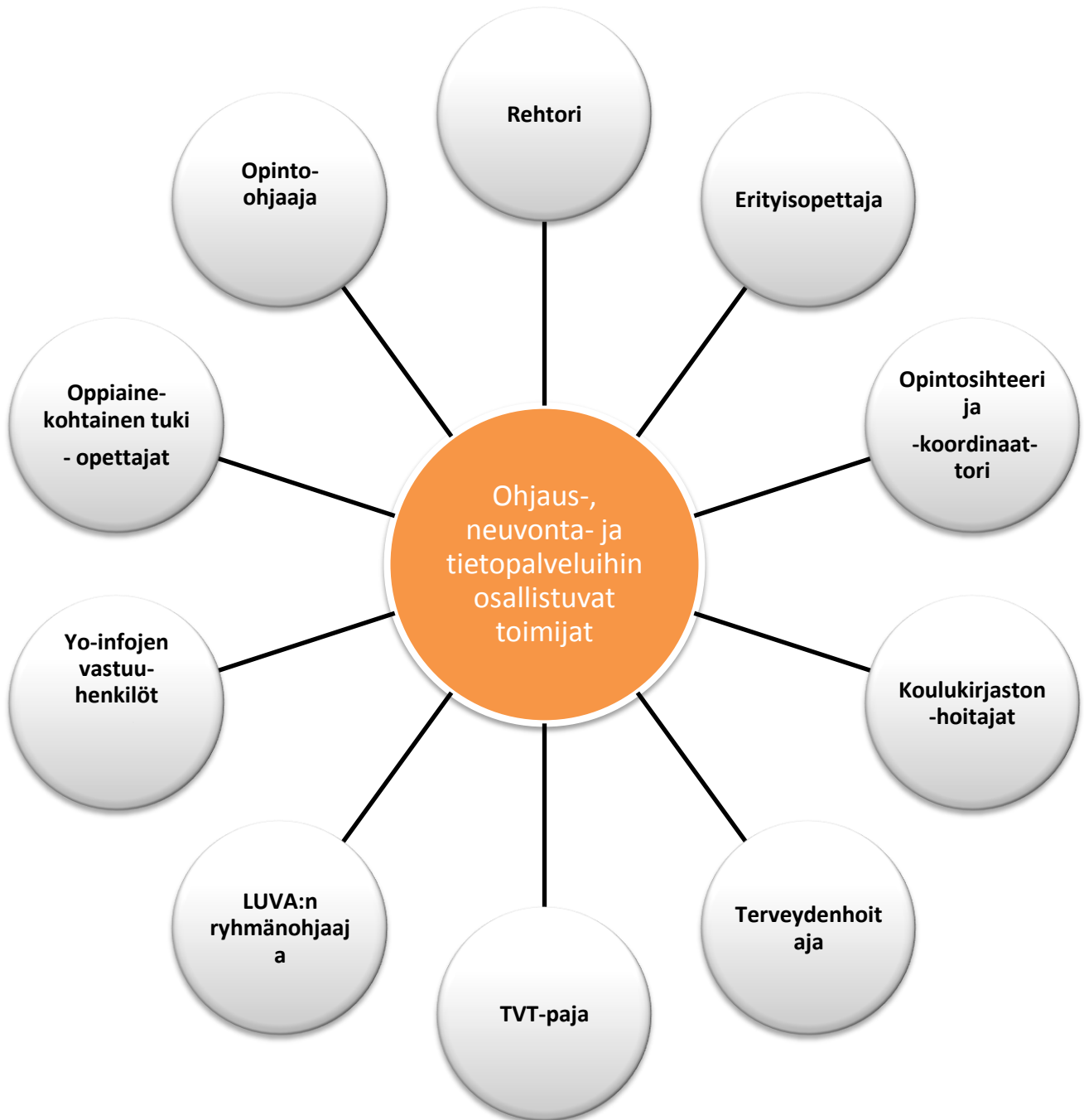
Ohjaussuunnitelma on osa LUVA ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Suunnitelmaa tarkistetaan, täydennetään ja arvioidaan säännöllisesti.

Tämän ohjaussuunnitelman aiheita ovat:

- ✓ Ohjaus- ja neuvontapalveluihin osallistuvat toimijat
- ✓ Hyvän ohjauksen tavoitteet
- ✓ Ohjauspalvelujen osa-alueet
- ✓ Ohjausmuotoja
- ✓ Ohjaus opintojen eri vaiheessa
- ✓ Ohjauksen työnjakoa ja tehtävät

Koko oppilaitos osallistuu

Ohjauksen tehtäviä on koko koulu yhteisöllä.

Hyvän ohjauksen tavoitteet

Ohjaussuunnitelma osana opetussuunnitelmaa

- ✓ ohjaussuunnitelmasta opiskelija saa tietoa siitä, miten hän voi saada tukea ohjaustoimintaan osallistuvilta henkilöiltä ja mitkä heidän tehtävänsä ovat ohjauskokonaisuudessa

Koko koulu ohjaa

- ✓ koko henkilökunta on sitoutunut ohjaukseen
- ✓ ohjaus on suunnitelmallista
- ✓ henkilökunnalla on selkeä ohjauksen vastuualueiden työnjako

Ohjauspalveluista tiedottaminen

- ✓ opiskelijat saavat ajantasaista tietoa LUVAn ja lukion ohjauspalveluista
- ✓ ohjauksesta tiedotetaan suunnitellusti ja eri menetelmin

Opiskelija saa jatkuvaa ja monipuolista ohjausta opintojensa ajan

- ✓ ohjausta tarjotaan suunnitelmallisesti kaikille opiskelijoille
- ✓ ohjaus on tasapuolisesti saatavissa
- ✓ ohjausta toteutetaan oikea-aikaisesti
- ✓ ohjauksessa hyödynnetään tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti monipuolisia kokoonpanoja esim. ryhmäohjaus, pienryhmäohjaus, verkko-ohjaus
- ✓ jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen
- ✓ opiskelija saa ohjausta jatko-opinto- ja urasuunnitteluun koko opiskeluajan

Ohjaussuhde on luottamuksellinen ja tavoitteellinen

- ✓ ohjaus on aitoa kohtaamista ja opiskelijoista välittämistä
- ✓ ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä voidaan ylläpitää koko opintojen ajan
- ✓ opiskelijan yksilölliset tarpeet ovat ohjaustoiminnan lähtökohta
- ✓ autetaan opiskelijaa selventämään ja luomaan kuvaa tavoitteistaan ja tulevaisuudennäkymistään (kehittymis- ja oppimistarpeet, ammatilliset kiinnostukset ja motivaation lähteet)

Opiskelija oppii ohjauksen avulla vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan

- ✓ kunnioitetaan opiskelijan itsemääräämisoikeutta (ohjaaja vastuussa ohjausprosessista, opiskelija tekemistään valinnoista)
- ✓ ohjaustoiminnalla pyritään toivon ja toiveikkuuden tunteen vahvistamiseen opiskelijan elämässä
- ✓ ohjaus vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja tukee luottamusta omiin kykyihin ja oman elämän hallintaan
- ✓ maahanmuuttajaopiskelijoiden ohjaus on kotoutumista tukevaa
- ✓ ohjausta tarjotaan henkilökohtaisten opintosuunnitelmien ja tarkoituksenmukaisten valintojen tekemiseen ja tarkistamiseen
- ✓ ohjauksen tehtävänä on luoda opiskelijalle mahdollisuus tutkia ja selkeyttää ura- ja elämänsuunnitteluaan
- ✓ ohjaus on opiskelun esteitä ennaltaehkäisevää toimintaa
- ✓ ohjaus vahvistaa opiskelijan osallisuutta opiskelija- ja oppilaitosyhteisössä
- ✓ opiskelijoiden keskinäistä vertausohjausta tuetaan ja kannustetaan

Verkostotyö on aktiivista ja säännöllistä

- ✓ pääkaupunkiseudun aikuislukkioiden yhteistyö
- ✓ yksityiskoulujen verkkolukioyhteistyö
- ✓ työ- ja elinkeinotoimistojen sekä muiden viranomaisten kanssa tehtävä yhteistyö
- ✓ yhteistyö ammatillisten ja korkea-asteen oppilaitosten kanssa
- ✓ monikulttuurinen verkostotyö

Ohjauksen toimijoilla on vahva osaaminen

- ✓ ohjauksen kehittäminen on osa koulutusprosessin laadun varmistamista
- ✓ opinto-ohjauksen kokonaisuudesta vastaavat opinto-ohjaajat yhdessä rehtorin kanssa
- ✓ muu henkilökunta ohjaa opiskelijaa omasta perustehtävästään käsin
- ✓ ohjaukseen osallistuvat kehittävät omaa osaamistaan jatkuvasti
- ✓ ohjaukseen osallistuvat hahmottavat maahanmuuttajien kotoutumisprosessiin vaikuttavia tekijöitä laaja-alaisesti
- ✓ monikulttuurisen ohjauksen alueilla

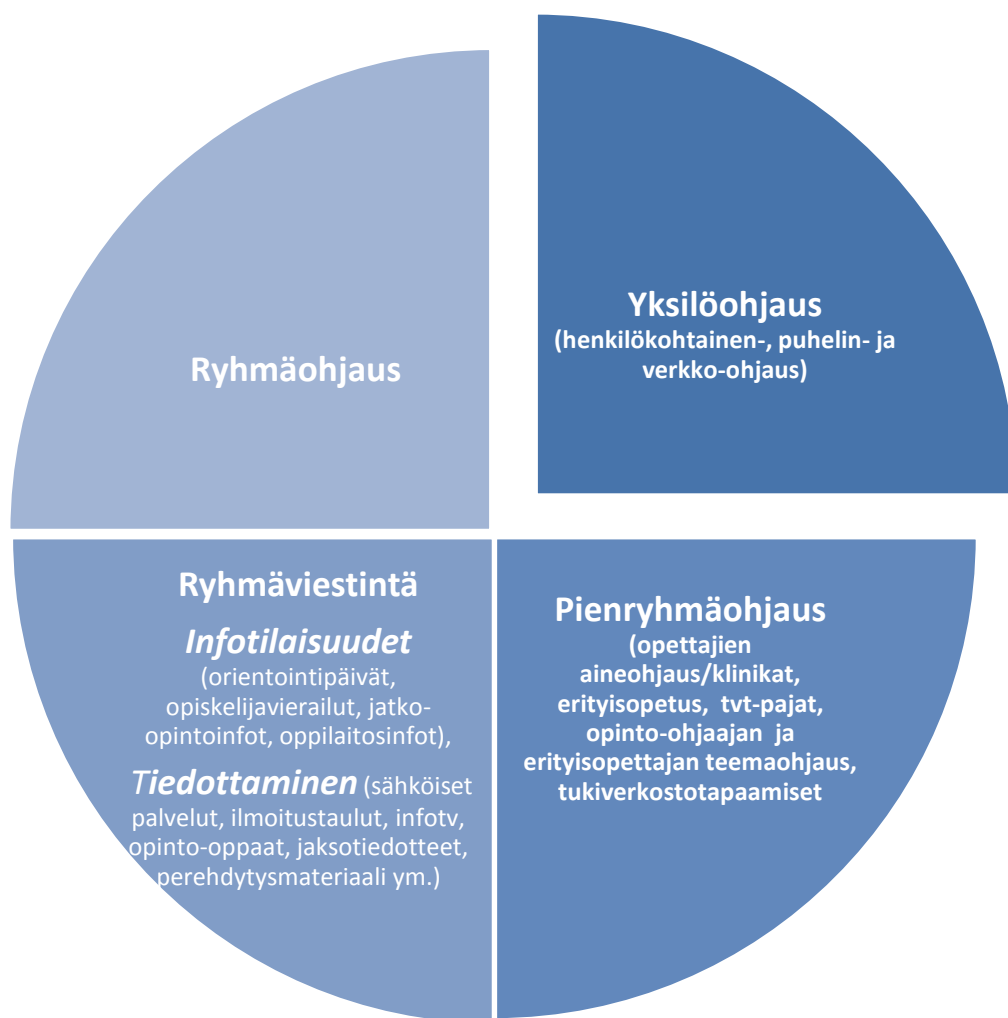
Ohjauspalvelut jaetaan **ohjaukseen** sekä **neuvonta- ja tietopalveluihin**

Ohjauksen osa-alueita ovat *henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukeminen, oppimisen ja opiskelun ohjaus* sekä *elämän suunnittelun ja uravalinnan ohjaus*. Kuvassa esitetään aikuislukion ja LUVA-koulutuksen eri toimijoiden painopistealueet **ohjauksen** sekä **neuvonta- ja tietopalveluiden** osalta.

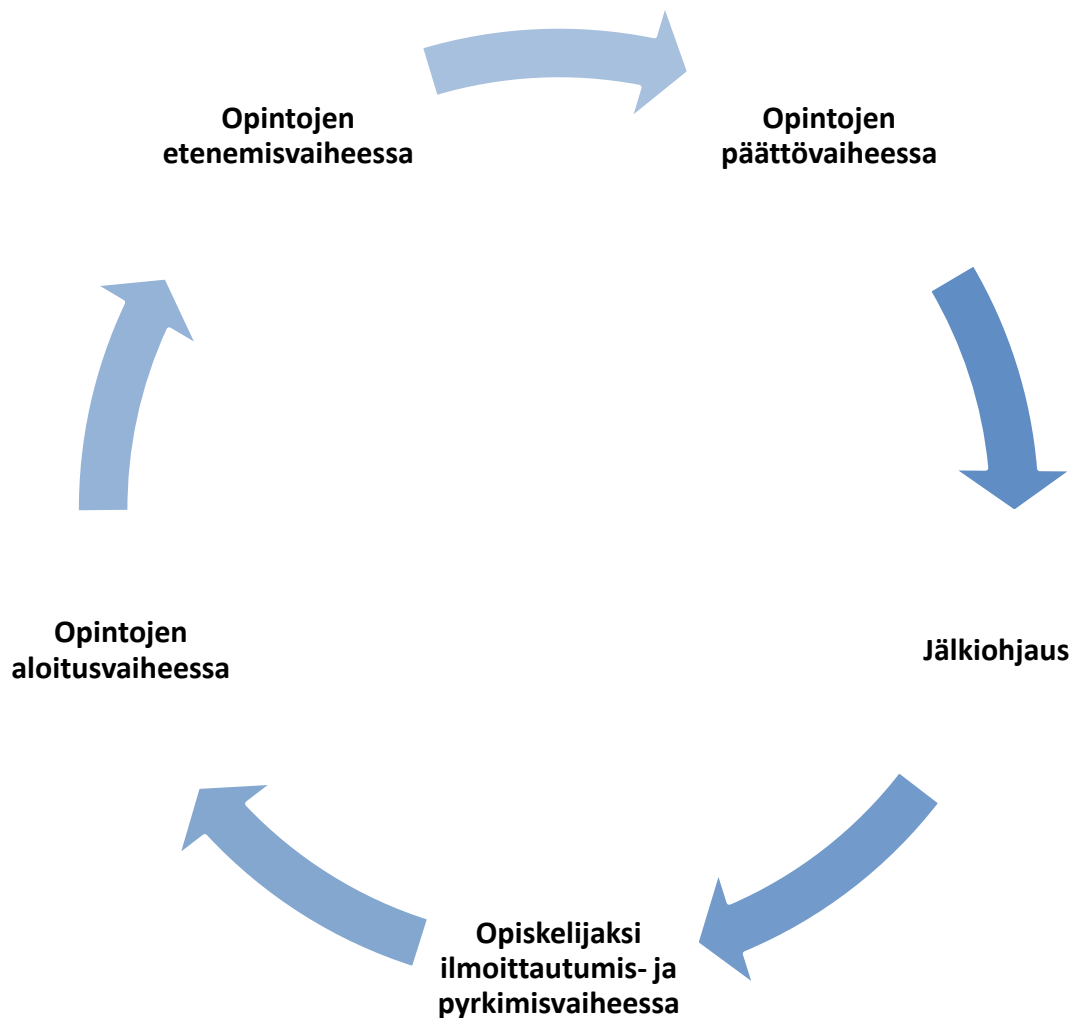
Ohjausmuotoja

Ohjausta ja neuvontaa toteutetaan tilanteen ja tarpeen mukaan eri kokoonpanoissa.

Ohjaus opintojen eri vaiheissa

Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa koko lukio- ja LUVA-opintojen ajan. Ohjauksen tarpeet vaihtelevat opintojen eri vaiheissa kuten myös eri toimijoiden roolin aktiivisuus. Sivulla 10-12 on määritelty tarkemmin *mitä, mistä rooleista käsin ja miten* lukio- ja LUVA-koulutuksessa ohjataan opintopolun eri vaiheissa (ks. taulukko "Ohjaus ja neuvonta opintojen eri vaiheissa").

Ohjauksen työnjako ja tehtävät

Rehtori

Rehtori luo edellytykset onnistuneelle kokonaisohjaukselle.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja on päävastuussa opinto-ohjauksen kokonaissuunnittelusta. Opinto-ohjaajan ydintehtävä on oppimisen ja opiskelun, elämänsuunnittelun ja uravalinnan ohjaus sekä opiskeluihin liittyvä psykososiaalinen/elämänhallinnan ohjauksellinen tukeminen.

Erityisopettaja

Erityisopettaja tunnistaa erityistä tukea ja opetusta tarvitsevat opiskelijat yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Erityisopettaja auttaa opiskelijaa löytämään itselleen sopivia opiskelutapoja sekä tukee aineenopettajia monipuolisten opiskelumetodien käytössä.

Aineenopettaja

Aineenopettaja on oppimisprosessin ohjaaja. Hän ohjaa opiskelijaa oppimaan oppimisen taitoja ja opiskelutekniikoita opettamissaan oppiaineissa.

Aineenopettaja huomioi opetuksessa ja arvioinnissa myös erilaiset oppijat.

Opettajat järjestävät opiskelijoille tukiopetusta ja aineohjausta kaikissa oppiaineissa.

Opettaja huomioi opetuksessaan mahdollisuuksien mukaan oppiaineensa jatko-opintojen ja työelämän yhtymäkohtia.

YO-infojen vastuuhenkilöt

Ajankohtainen tiedottaminen ylioppilaskirjoituksista opiskelijoille ja opettajille mm. Abi-infot I ja II ja sähköiseen ylioppilastutkintoon liittyvät koulutukset.

Ryhmänohjaaja (LUVA)

Ryhmäohjauksen kautta luodaan perustaa opiskelijoiden sitoutumiselle kouluun, ryhmään ja oppimiseen.

TVT-vastaavat

TVT vastaavat antavat tukea tieto- ja viestintäteknikan hyödyntämiseen opinnoissa.

Opintosihteeri/-koordinaattori

Opintotoimistossa annettava ohjaus on luonteeltaan neuvontaa ja informaation jakamista. Opintosihteeri/-koordinaattori tuntevat lukio- ja LUVA-tutkintojen rakenteet ja koulun toimintakulttuurin. Asiantuntemuksensa ansiosta he neuvovat opiskelijoita tarkoituksenmukaisesti käytännön tilanteissa, kurssivalintoihin liittyvissä asioissa ja ohjaavat opiskelijaa pääsemään sisälle uuteen opiskeluympäristöön. Opintosihteerit hoitavat tiedottamisen toteutuksen. Opintotoimisto ohjaa tarvittaessa opiskelijoita koulun tarjoamiin opiskelua tukeviin palveluihin.

Koulukirjaston hoitaja

Koulukirjastossa ohjataan opiskelijoita itsenäiseen ja aktiiviseen tiedonhakuun, verkkopalvelujen hyödyntämiseen ja koulun tietoteknisten laitteiden ja ohjelmien käyttöön. Koulukirjastonhoitaja yhteistyössä opettajien kanssa tiedottaa opiskelijoita kurssien oppimateriaaleista ja neuvoo opiskelijoita oppimateriaalien hankinnassa. Kirjastonhoitaja ohjaa tarvittaessa opiskelijoita koulun tarjoamiin opiskelua tukeviin palveluihin.

Kouluterveydenhoitaja

Kouluterveydenhoitaja ohjaa ja tukee opiskelijan opintoja oman sektorinsa osaamisella auttaen yksilöllisen opiskeluhuollon puitteissa heidän henkilökohtaisissa terveyteen, toimintakykyyn ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Ohjaustyö kohdistuu sellaisiin opiskelun taustalla vaikuttaviin henkilökohtaisiin asioihin, jotka heijastuvat opiskeluprosessiin.

Taulukko: Ohjaus ja neuvonta opintojen eri vaiheissa

	MITÄ/KETÄ OHJAA/NEUVOO	KENEN ROOLI OHJAUKSESSA/NEUVONNASSA PAINOTTUU TÄSSÄ KOHTAA?	MITEN OHJAA/NEUVOO?
OPISKELIJAKSI ILMOITTAUTUMIS-/PYRKIMISVAIHE	Erityistä tukea tarvitsevat hakijat	Erityisopettaja/opinto-ohjaaja työparina	Arviointitapaaminen, päätös koulutuskokeilusta ja sisäänotosta
	Alle 18-vuotiaat	Rehtori/vararehtori	Opiskelijan, huoltajien/tukiverkoston tapaamiset ja päätös koulutuskokeilusta
	Valintahaastattelut LUVA-hakijoille	Ryhmäohjaaja	Henkilökohtaiset haastattelut, joissa alkuinfoa koulusta ja opinnoista
	Suoraan opiskelijaksi ilmoittautuvat tutkinto-opiskelijat	Opintosihteeri ja -koordinaattori, opinto-ohjaajat	Alkuinfoa kouluun ja opintoihin liittyen
OPINTOJEN ALOITUSVAIHE	Koulun toimintatavat ja kulttuuri	Opintosihteeri, ja -koordinaattori, ryhmäohjaaja, opinto-ohjaajat, opettajat, tutor-opiskelijat	Koulun käytänteiden esittely, opinto-oppaat, tyk-tukipalveluinfot
	Kirjastonkäyttö	Opintosihteeri ja -koordinaattori, kirjastonhoitaja	Uuden opiskelijan kirjaston asiakkuus
	TE-toimiston/Kelan koululta vaadittavat todistukset	Opintosihteeri ja -koordinaattori, opinto-ohjaajat	Lomakkeiden täyttö ja selvitysten laatiminen yhdessä opiskelijan kanssa
	Käyttäjätunnukset	Opintosihteeri ja -koordinaattori	Annetaan opiskelijalle henkilökohtaiset Wilma-tunnukset
	HOPSit	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen ohjaus
	Aikaisempien opintojen tunnistaminen ja hyväksiluku	Opinto-ohjaajat, erityisopettaja, rehtori	Henkilökohtainen ohjaus
	Oppimisympäristön käytönohjaus	TVT-vastaava, opintoavustajat	TVT-pajat, opintoavustajan antama neuvonta
	Opintoihin orientointi	Ryhmäohjaaja, rehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, tutor-opiskelijat	Tervetuloinfot, ryhmäohjaajan ryhmäohjaustunnit, tutoreiden päivystys
	Opiskelutaidot	Aineenopettajat, erityisopettaja, opinto-ohjaajat	
	TVT-taidot	TVT-vastaavat	TVT-pajat
	Erityisen tuen kartoitus	Erityisopettaja	Lukitestausta, opetus- ja koetilanteet

OPINTOJEN ETENEMISVAIHE	Koulun toimintatavat ja kulttuuri	Koko henkilökunta	
	Opiskelijan ohjaamista tyktuki-palveluihin	Koko henkilökunta	
	TE-toimiston/Kelan koululta pyytämät todistukset	Opintosihteeri ja – koordinaattori, opinto-ohjaajat	Lomakkeiden täyttö ja selvitysten laatiminen yhdessä opiskelijan kanssa
	Kurssimäärätiedustelut	Opintosihteeri ja - koordinaattori, opinto-ohjaajat	Opintosuoritusotteiden ja opiskelutodistusten tulostaminen/läpikäynti
	Lukukauden poissaolleet opiskelijat	Opintosihteeri ja - koordinaattori	"Tervetuloa takaisin opiskelemaan" -kirjeet
	Alle 25-vuotiaiden keskeyttäjiä viranomaisilmoitukset	Opintosihteeri ja - koordinaattori	Ilmoitukset etsivään nuorisötyöhön
	HOPS-päivitykset/opintojen etenemisen seuranta	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen ohjaus
	Jatko-opintojen suunnittelu	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen ohjaus
	Erityisen tuen tunnistaminen, kompensoiminen ja oppimisvaikeuksien ylittäminen	Erityisopettaja, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, rehtori	Ohjataan erityisopettajalle ja/tai muihin tyktuki-palveluihin, opintojen eriyttäminen, vapautus pakollisesta oppiaineesta
	Tiedonhaun ohjaus	Kirjastonhoitajat, opintoavustajat, koko henkilökunta	
	Ryhmäohjaus	Opinto-ohjaajat	Opinto-ohjauksen oppitunnit
	TVT-taidot	TVT-vastaavat	TVT-pajat
	Erityisen tuen kartoitus	Erityisopettaja	Lukitestausta, opetus- ja koetilanteet
OPINTOJEN PÄÄTTÖVAIHE	Kurssimäärätiedustelut	Opintosihteeri ja - koordinaattori, opinto-ohjaajat	Opintosuoritusotteiden ja opiskelutodistusten tulostaminen
	Ryhmäohjaus	Opinto-ohjaajat	Opinto-ohjauksen oppitunnit
	TVT-taidot	TVT-vastaavat	TVT-pajat
	Oman koulun jatko-opintomahdollisuuksista kertominen	Opintosihteeri ja - koordinaattori, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, koko henkilökunta	LUVA-koulutusessitteet, lukioinfo, perusopetuksen arvosanojen korottaminen
	Arvosanatiedot yhteishakujärjestelmään	Opintosihteeri ja - koordinaattori, opinto-ohjaaja	Tiedonsiirto opintopolkuun
	Ainekohtainen työelämä tiedot	Aineenopettajat	

	Opintojen ja valmistumisen suunnittelu	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen opinto-ohjaus
	Jatko-opintojen suunnittelu	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen opinto-ohjaus
	Yhteishaku sekä erillishaut aikuisoppilaitoksiin	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen opinto-ohjaus
	Pääsykokeiden haastattelutilanteisiin valmistautuminen	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen ohjaus
	Työ-/harjoittelupaikan hakeminen	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen ohjaus
JÄLKIOHJAUS	Ilman opiskelupaikkaa jääneet opiskelijat	Opinto-ohjaajat	Henkilökohtainen ohjaus
	Valmistuneiden opiskelijoiden seuranta	Opinto-ohjaajat	sähköiset kyselyt, kirjeet

Ohjauksesta tiedottaminen

Ohjauksesta tiedottamiseen käytetään suullisen viestinnän lisäksi eri kanavia. Tiedotuksen toteutuksen päävastuu on opintosuhteilla ja -koordinaattoreilla. On tärkeää, että opiskelijat saavat tietoa ohjauksen moninaisista palveluista.

Kanavia ovat mm.:

- kotisivut www.tyk.fi
- opinto-opas
- infotv
- ilmoitustaulut
- sähköposti
- wilma-tiedotteet
- Peda.net
- facebook

Ohjauksen vuosittaiset kehittämisteemat

Lukion ryhmäohjauksen kehittäminen

Oppilaitosyhteistyön kartoittaminen

Kansainväliset oppilaitosyhteydet

Ohjauksen arviointi

Ohjauksen arvioinnin kohteita ovat tulokset, prosessi, menetelmät ja resurssit.

LÄHTEET

Hyvän ohjauksen kriteerit. 2014. Hyvän ohjauksen kriteerit perusopetukseen, lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. OPH

Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015. OPH

Yoyo - Yhteisöllisellä ohjauksella yksilölliselle opintopolulle. Lukion opinto-ohjauksen kehittämishanke, Espoo - Helsinki - Vantaa, 2012